

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Rezultati ICCS 2016.

Stavovi učitelja osnovnih škola i građanski odgoj i obrazovanje u praksi

**JASMINA ŠAHOVIĆ ŽABKA, PROF.
TEHNIČKA ŠKOLA NIKOLE TESLE VUKOVAR**

**MAJA LISSKA, PROF.
OŠ FRANA GALOVIĆA, ZAGREB**

STRUKTURA IZLAGANJA

- ✓ NACIONALNI KONTEKST ZA POUČAVANJE GOO
- ✓ POUČAVANJE GOO-a U ŠKOLAMA
  - ciljevi, metode i oblici rada, pripremljenost učitelja, aktivnosti *u* i *izvan* odgojno-obrazovne ustanove

NACIONALNI KONTEKST ZA POUČAVANJE GOO

(tablica 2.3.)

OBRAZOVNE KARAKTERISTIKE ZEMALJA

1. Postotak pismenih odraslih: 99 % U RH (99% starijih od 15 godina koji znaju čitati i pisati)

*** RH je u sredini zemalja (Skandinavija, Beneluks, Italija)

*** gotovo trećina zemalja u istom je postotku izrazila obrazovnu karakteristiku

*** vidljiv je identičan omjer za zemlje čiji postotak pismenih odraslih iznosi 100 %

*** 9 zemalja obuhvaćenih istraživanjem u odnosu na RH ima manji udio pismenog stanovništva

2. Javna potrošnja na obrazovanje

U RH za razdoblje od 2010. do 2014. godine iznosi 4.2% - „zlatna sredina” zemalja za koje država izdvaja financijska sredstva u svrhu obrazovanja

(slična je situacija u Italiji i Rusiji)

3. Pristup internetu ima 70 % populacije - u sredini na skali rezultata

(Rusija, Litva i Slovenija)

INICIJALNO OBRAZOVANJE UČITELJA I NASTAVNIKA U PODRUČJU GRAĐANSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

(tablica 2.11.)

HRVATSKI KONTEKST:

- ✓ stručno usavršavanje za učitelje i nastavnike: postoji interes, generalno, i kod učitelja čiji predmeti su povezani sa sadržajima GOO, kao i kod onih učitelja čiji sadržaji premeta nisu povezani sa sadržajem GOO
- ✓ inicijalno (primarno formalno obrazovanje) pokazuje da hrvatski učitelji nemaju znanja iz područja GOO-a (slično kao i u Sloveniji i Kolumbiji) → nedovoljno su pripremljeni za poučavanje o sadržajima GOO kroz obrazovanje i stručno usavršavanje

SUDJELOVANJE UČITELJA U EDUKACIJAMA IZ PODRUČJA GOO (tablica 2.12.)

Postotak učitelja koji su pohađali SU povezana s temama GOO prije ili tijekom izvođenja nastave GOO (postotak koji se odnosi na hrvatske učitelje u odnosu na ICCS 2016. prosjek u pojedinom području)

- 32% od 58 % ljudska prava
- 17% od 46% glasovanje i izbori
- 16% od 44% globalna zajednica i međunarodne organizacije
- 28% od 58% okoliš i održivost okoliša
- 16% od 45% emigracija i imigracija
- 23% od 53 % jednakost prilika za žene i muškarce
- 29% od 59 % prava i odgovornosti građana
- 19 % od 49 % Ustav i politički sustavi
- 41 % od 61 % odgovorna upotreba interneta (npr. privatnost, pouzdanost izvora, društvene mreže)
- 32% od 61 % kritičko i neovisno mišljenje
- 44% od 65% mirno rješavanje sukoba
- 20% od 43% Europska unija

Nacionalni prosjek je ispod ICCS 2016. prosjeka

... za svaku pojedinu temu u kontekstu stručnog usavršavanja učitelja.

- ✓ učitelji zaposleni u hrvatskim školama sudjeluju u najvećoj mjeri u edukacijama iz područja GOO u temama koje se odnose na **razvoj kritičkog mišljenja, odgovornu upotrebu interneta i mirno (nenasilno) rješavanje sukoba**

*** Malta i Norveška imaju sličan rezultat.

PROCJENA UČITELJA O CILJEVIMA GOO (tablica 2.11.)

1. Promicanje poznavanja društvenih, političkih i građanskih institucija (31 %)

* značajno ispod ICCS 2016. prosjeka

2. Promicanje poštovanja i brige za zaštitu okoliša (40 %)

* neznatno iznad ICCS 2016. prosjeka

3. Promicanje sposobnosti iznošenja vlastitoga mišljenja (30 %)

* značajno iznad ICCS 2016. prosjeka

4. Razvijanje vještina i kompetencija učenika za rješavanje sukoba (44 %)

* neznatno iznad ICCS 2016. prosjeka

5. Promicanje poznavanja prava i odgovornosti građana (58 %)

* iznad ICCS 2016. prosjeka

6. Promicanje sudjelovanja učenika u životu lokalne zajednice (29 %)

* iznad ICCS 2016. prosjeka

7. Promicanje kritičkoga i neovisnoga mišljenja učenika (59 %)

* ispod prosjeka ICCS 2016.

8. Promicanje sudjelovanja učenika u životu škole (22 %)

* ispod prosjeka ICCS 2016.

9. Podržavanje razvoja učinkovitih strategija za smanjenje rasizma (5 %)

* ispod prosjeka ICCS 2016.

10. Pripremanje učenika za buduće političko djelovanje (4 %)

* značajno ispod prosjeka ICCS 2016.

IZVJEŠĆA UČITELJA O AKTIVNOSTIMA GOO U NASTAVI

Tablica 6.18

Rezultati pokazuju da učitelji vrlo često provode sljedeće AKTIVNOSTI:

- rasprava o aktualnim temama s učenicima (69 %)
- proučavanje udžbenika (49 %)

Najmanje su koristili METODE:

- igranje uloga (25 %)
- učenici predlažu buduće teme (19 %)
- istraživačko-projektna nastava (10 %)

Značajno ispod prosjeka ICCS-a 2016. je rad u malim skupinama, proučavanje udžbenika, rad na projektima, raspravljanje o aktualnim temama, ali i pisanje bilješki tijekom predavanja.

PERCEPCIJE UČITELJA O UKLJUČENOSTI UČENIKA U AKTIVNOSTI LOKALNE ZAJEDNICE

Tablica 6.13

Ispitanici su u najvećem postotku (značajno iznad prosjeka ICCS 2016.) sudjelovali s učenicima u aktivnostima povezanim sa:

- ✓ zaštitom okoliša (62 %)
- ✓ zaštitom ljudskih prava (43 %)
- ✓ zaštitom kulturnog naslijeđa lokalne zajednice (52 %)

Aktivnosti iz drugih područja su zastupljene značajno ispod prosjeka ICCS 2016.:

- ✓ zaštita obespravljenih skupina (30 %)
- ✓ multikulturalne i interkulturalne aktivnosti (38 %)
- ✓ **aktivnosti u području kulture (65 %)**
- ✓ posjećivanje političkih institucija (10 %)
- ✓ kampanje za podizanje svijesti (33 %)
- ✓ **sportski događaji (63 %)**

IZVJEŠĆA UČITELJA O AKTIVNOSTIMA OČUVANJA OKOLIŠA MEĐU UČENICIMA U ŠKOLI

Tablica 6.15

Učitelji izvještavaju da su aktivnosti očuvanja okoliša najčešće (iznad prosjeka ICCS 2016.) provodili kroz:

- ✓ čišćenje okoliša izvan škole (40 %)
- ✓ recikliranje i sakupljanje otpada u lokalnoj zajednici (49 %)
- ✓ podizanje svijesti učenika o posljedicama pretjerane potrošnje vode (57 %) i energije (61 %) - **10% iznad prosjeka ICCS 2016.**

Aktivnosti povezane s potpisivanjem peticija u vezi s problemima zaštite okoliša, pisanje pisama novinama ili časopisima da bi podržali aktivnosti zaštite okoliša su rjeđe korištene (ispod 10%) - značajno ispod prosjeka ICCS 2016.

- ✓ aktivnosti objavljivanja na društvenim mrežama (15 %)

PRIPREMLJENOST UČITELJA ZA POUČAVANJE TEMA I VJEŠTINA GOO

Tablica 6.19

Podaci pokazuju:

- ✓ više od 80% ispitanika smatra se vrlo dobro pripremljenima za poučavanje ljudskih prava, odgovorne uporabe interneta i za razvoj kritičkog i neovisnog mišljenja kod učenika, mirnog rješavanja sukoba;
- ✓ više od 75% za poučavanje o održivom okolišu, jednakim mogućnostima za muškarce i žene, pravima i odgovornostima građana;
- ✓ malo više od 50% za poučavanje o globalnoj zajednici, ustavu i političkim sustavima, emigracijama i imigracijama.

Unatoč relativno visokim rezultatima **značajno smo ispod prosjeka ICCS 2016.**, osim u području odgovorne uporabe interneta, razvoja kritičkog i neovisnog mišljenja kod učenika te mirnog rješavanja sukoba.

ZAKLJUČNO

- ✓ Učitelji su u prosjeku veću pozornost posvetili ekološkoj i kulturnoj komponenti i zaštiti kulturnog naslijeđa dok se politička i ljudsko pravna zapostavljaju.
- ✓ Učitelji ne stječu znanja na inicijalnom obrazovanju, poučavanje GOO-a u hrvatskim školama ovisi o entuzijazmu i osobnoj angažiranosti pojedinog učitelja te o interesu za stručnim usavršavanjem u GOO.
- ✓ Prevladavaju predavačke metode, a potrebno je u većoj mjeri uvesti neformalne metode rada → koje polučuju bolje rezultate.
- ✓ Metode koje su značajne za razvoj aktivnog i odgovornog građanstva su zastupljene u maloj mjeri i značajno ispod prosjeka ICCS 2016. (projektna nastava, rad u malim skupinama, učenici predlažu teme, dramatizacija/ igranje uloga...)
- Vidljivo je da učitelji nisu dovoljno educirani za sve teme, ali se osjećaju više spremni (pripremljeni) za provedbu GOO.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ZAHVALJUJEMO NA PAŽNJI!

gradjanski@ncvvo.hr

